

1er CONGRÉS d'ENTITATS de L'HOSPITALET

CENTRE CULTURAL
BELLVITGE-GORNAL

17 DE NOVEMBRE
2018

Document d'àmbits i eixos de treball 1r Congrés d'Entitats de L'Hospitalet

ÍNDEX DEL DOCUMENT

1. PRESENTACIÓ	3
2. ÀMBITS I EIXOS DE TREBALL	5
2.1 LES ENTITATS ENDINS	6
2.1.1 EIX 1 – FINANÇAMENT I SOSTENIBILITAT DEL SECTOR ASSOCIATIU	6
2.1.2 EIX 2 – LA PARTICIPACIÓ INTERNA I ELS VALORS DE L'ENTITAT	8
2.2 LES ENTITATS ENFORA	10
2.2.1 EIX 3 – BASE SOCIAL I NOVES FORMES DE PARTICIPAR	10
2.2.2 EIX 4 – COMUNICACIÓ I TIC	12

1. PRESENTACIÓ

El present document mostra els àmbits i eixos que seran el fil conductor del *1r Congrés de les Entitats i Associacions de L'Hospitalet de Llobregat*. Aquest document ha estat elaborat a través del treball desenvolupat pel Grup Motor del Congrés constituït per representants de la Taula Sectorial de Drets de la Ciutadania i Cohesió Social del Consell de Ciutat i del Servei de Participació Ciutadana de l'Ajuntament.

Les línies de treball que es presenten es fonamenten en el coneixement de la realitat associativa de la ciutat i en els resultats de la diagnosi elaborada de forma col·laborativa entre el Grup Motor del 1r Congrés d'Entitats de la Taula Sectorial de Drets de la Ciutadania i Cohesió Social, la Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia i l'Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat.

L'objectiu principal d'aquest treball ha estat l'impuls del debat vers els diferents reptes i les oportunitats del dia a dia de les entitats de L'Hospitalet en particular, així com del teixit associatiu de la ciutat en general. Volem aprofitar l'oportunitat que brinda el 1r Congrés d'Entitats de L'Hospitalet per de sumar coneixement i perspectives del conjunt d'entitats de la ciutat. D'aquesta manera, el resultat del treball desplegat en el marc del 1r Congrés ens ha de marcar objectius i propostes d'actuació a curt, mig i llarg termini adreçades al sector associatiu de L'Hospitalet.

Aquest *1r Congrés d'Entitats de L'Hospitalet* pretén esdevenir un espai de treball per a *construir ciutat*, tal i com el seu lema incorpora, essent *'el valor de les associacions davant una ciutat que mira el futur'* el fil conductor dels àmbits i eixos de treball.

En aquest sentit, l'elaboració dels eixos de treball aquí desenvolupats estan relacionats amb el fet de "com es construeix ciutat des de l'associacionisme i quins són els reptes de futur vinculats".

El 1r Congrés d'Entitats de LH té els següents objectius:

- Visibilitzar la dimensió i el valor social del sector associatiu de L'Hospitalet.
- Afavorir un espai de trobada i reflexió per compartir eines, relacions i experiències entre les entitats de la ciutat
- Impulsar la construcció conjunta i compartida del futur de l'associacionisme de la ciutat

A continuació es presenta una proposta de definició dels àmbits i eixos entorn els quals s'articularà aquest *1r Congrés*. Es presenten dos grans àmbits que agrupen diferents aspectes de les entitats des de la seva vessant “més interna”: *Entitats endins*, i des de la seva vessant “més externa”: *Entitats enfora*. En cadascun d'aquests àmbits de treball s'han establert 2 eixos temàtics diferenciats.

Per a l'àmbit d'**Entitats endins** s'han establert dos eixos de treball: per una banda, el finançament i la sostenibilitat del sector associatiu; i per l'altra, diferents aspectes vinculats a la participació interna i els valors de l'entitat. Per a l'àmbit d'**Entitats enfora** s'han establert dos eixos de treball: la base social i noves formes de participar; i la comunicació i TIC. Des del Grup Motor del *1r Congrés* s'ha considerat que la proposta de continguts del mateix havia de recollir els grans reptes de l'associacionisme de la ciutat des d'aquesta doble vessant: la interna i l'externa. És evident que els reptes de l'associacionisme són diversos, però no podem obviar tampoc que calia treballar per tal d'aglutinar les diferents realitats associatives de la ciutat i focalitzar en aquells reptes comuns per aquest *1r Congrés*. En el marc dels diferents espais de treball tindrà lloc el treball col·laboratiu per a la definició de les principals conclusions del Congrés en cadascun dels eixos focalitzats, que hauran d'esdevenir futures propostes de treball.

Tots els eixos se centraran de manera transversal, durant les discussions, **en posar sobre la taula els reptes, les oportunitats i les necessitats formatives** com a elements centrals de treball en l'àmbit, fàcilment traduïbles en objectius, actuacions i propostes de treball.

2. ÀMBITS I EIXOS DE TREBALL

1er CONGRÉS d'ENTITATS de L'HOSPITALET

EIXOS

MIREM CAP ENDINS

FINANÇAMENT I SOSTENIBILITAT

- Reptes i tendències en la captació de recursos
- Politiques públiques de suport a l'associacionisme

PARTICIPACIÓ INTERNA I VALORS ENTITATS

- Govern de les entitats i participació interna
- Ètica i valors de l'entitat

MIREM CAP ENFORA

BASE SOCIAL I NOVES FORMES PARTICIPACIÓ

- Noves pràctiques socials i d'activisme i voluntariat
- La construcció de valor social i comunitari de les entitats

COMUNICACIÓ I TIC

- Ús de les TIC
- Comunicació amb l'entorn

2.1 LES ENTITATS ENDINS

Pel que fa al primer àmbit, aquest articula els eixos que tenen a veure amb els reptes i les temàtiques relacionades amb el treball intern de les entitats. En aquest àmbit es pretén aprofundir, des de la pluralitat de punts de vista i d'experiències de les diferents entitats de L'Hospitalet, a la diversitat de dinàmiques internes de les entitats.

2.1.1 EIX 1 – FINANÇAMENT I SOSTENIBILITAT DEL SECTOR ASSOCIATIU

Des del treball en aquest eix es vol impulsar el debat i la reflexió entorn a diferents qüestions vinculades amb el finançament, especialment pel que fa a les tendències i els reptes en la captació de recursos i la sostenibilitat del sector associatiu. És per aquest motiu que des del grup motor es plantegen les següents qüestions:

- ❖ Quin és l'estat de la qüestió sobre el finançament de les entitats de L'Hospitalet?
- ❖ Quins són els reptes de l'associacionisme de la ciutat respecte el finançament?
- ❖ Quines alternatives existeixen? Quines són les tendències en la captació de recursos? Quines experiències s'han desenvolupat a la ciutat?
- ❖ Les xarxes d'entitats com a font de recursos: intercanvis, entitats de 2n grau i provisió de serveis com a via de finançament.
- ❖ Quins serveis d'orientació financera a les entitats existeixen per part de l'Administració?

Des d'aquest enfocament, el primer eix que es presenta en aquest àmbit pretén abordar una de les qüestions que configura un dels reptes centrals de moltes entitats pel que fa als recursos disponibles: **el finançament**. Els recursos econòmics esdevenen un dels elements claus perquè les entitats puguin dur a terme activitats i assolir la seva missió. Tot i que el finançament pot esdevenir un factor que condiciona el desenvolupament de l'activitat diària, hi ha una diversitat molt elevada d'entitats (si tenim en compte el seu volum econòmic), i aquestes en el seu dia a dia demostren que la capacitat transformadora no depèn exclusivament del finançament.

Segons un dels darrers estudis del sector no lucratiu català, *El Panoràmic 2017*, la principal font de finançament de les entitats catalanes són els recursos propis, és a dir, aquells que genera la pròpia organització a través de la quota d'associació i de la

realització d'activitats o accions puntals per a la captació de fons, com ara la venda de material. Aquesta via representa el 60% del total dels ingressos rebuts. Els ingressos procedents de les administracions públiques –ja sigui a través d'una subvenció o d'un conveni– suposen el 32% del volum total i el 8% restant correspon a finançament privat provinent de fundacions, empreses i/o donacions individuals.

En aquest marc caldria impulsar discussions i mecanismes que mirin cap a reforçar la **sostenibilitat i l'autonomia** del sector associatiu: la diversificació de les fonts de finançament públiques, l'increment de les aportacions de socis i sòcies (que es relaciona molt estretament amb l'ampliació de la base social), i el foment de finançament a través d'activitats econòmiques, ja sigui amb una perspectiva de mercat o comunitària, per tal d'assolir l'autosostenibilitat que permeti una presa de decisions en relació directa a l'activitat missional.

Amb aquesta perspectiva es vol aprofundir en aspectes vinculats a les fonts de finançament i els nous horitzons, reptes i oportunitats en aquest àmbit: l'economia d'escala, la lògica de l'intercanvi de recursos i serveis entre entitats, els paternariats, etc. Per una altra banda, es proposa també centrar l'atenció en el paper de les Administracions Públiques, i en concret la municipal, entorn al suport a les entitats, no només en clau econòmica i monetària (subvencions, convenis, etc.), sinó també a propòsit de serveis, cessió i usos d'espais i materials municipals, assessorament, etc.

2.1.2 EIX 2 – LA PARTICIPACIÓ INTERNA I ELS VALORS DE L'ENTITAT

El segon eix que es proposa en aquest àmbit de treball, que focalitza les entitats endins, fa referència tant a la participació interna com als valors de l'entitat. Des d'aquest enfocament es presenten les següents qüestions a tenir en compte:

- ❖ Quines dinàmiques organitzatives es donen en les entitats de la ciutat?
- ❖ Quines són les estructures de govern formals i informals?
- ❖ Quins són els òrgans i mecanismes de participació a les entitats? Com es valoren?
- ❖ Com s'impulsen actuacions per a la promoció de la participació interna de les entitats?
- ❖ Com es treballa i s'impulsa el relleu en les entitats?
- ❖ Com s'expliciten els valors de les entitats de la ciutat?
- ❖ Com es treballa per a la incorporació d'aquests valors en les activitats desenvolupades?

Quan parlem de participació ens referim a persones i a la forma en que aquestes es relacionen i s'organitzen en el marc de l'entitat. Les persones són el bé més preuat de les entitats. Aquestes, amb la seva implicació i dedicació fan possible el funcionament de les entitats. Depenent del model organitzatiu i de les vies de participació per les quals aposti cada entitat, les persones membres poden ser associades, voluntàries, col·laboradores, participants, remunerades, etc. Més enllà d'aquesta diversitat en relació a la base social, ens trobem que tant en l'òrgan sobirà de les entitats, l'assemblea, com en altres òrgans de govern com poden ser les juntes (de govern o directiva), els consells rectors i els patronats, són espais que presenten reptes vinculats a la **participació interna** de les entitats. Al cap i a la fi, tot i orbitar entorn a una assemblea, hi ha tantes formes d'organització interna com entitats hi ha a la ciutat: comissions, càrrecs, espais de coordinació, dinàmiques i mètodes, mecanismes de control, etc.

Existeix una qüestió no resolta per moltes entitats, i que es presenta com un dels grans reptes de l'associacionisme: com treballar el relleu per tal que noves persones formin part i participin d'aquests espais de presa de decisió i representació de les entitats? Quins canvis s'haurien d'introduir en les pràctiques organitzacionals per dinamitzar i reforçar el relleu a l'entitat? El relleu de les entitats és una qüestió més cabdal d'allò que *a priori* pot semblar, ja que entorn aquest procés en depenen

aspectes com ara el relleu dels 'sabers', les pràctiques, la informació, etc., per tal que les persones que s'incorporen amb el temps disposin de confiança i autonomia.

També són importants altres àmbits com les cures, el respecte i l'acompanyament a les persones a l'entitat: les formes amb què es realitzen les rebudes i els acompanyaments, els seguiments a les persones noves, el reconeixement a la feina realitzada i els comiats. Així com també depenen aspectes que es vinculen a la distribució del(s) poder(s): el relleu com a mecanisme per democratitzar i rejoinir estructures organitzatives.

Com hem comentat, el sector associatiu és divers i respon a diferents models organitzatius; ara bé, les persones que en formen part d'aquestes entitats, sigui quina sigui la seva vinculació, comparteixen un **valors** comuns. Aquests tipus de valors i premisses ètiques que s'incorporen en el dia a dia de les entitats configuren una de les parts fonamentals del marc estratègic de les mateixes. Se'ns fa difícil, però, explicitar segons quins valors que s'impulsen des de les entitats. Una de les reivindicacions històriques de les associacions és posar en valor la seva aportació a la societat. En aquest sentit, les associacions juguen un paper de transformació i millora del seu entorn en àmbits determinats a partir dels objectius de la seva activitat. A més d'aquesta transformació, la participació associativa també ajuda a créixer als propis membres de l'associació i participants. En el moment en què una persona pren part en una associació, desenvolupa tasques en les quals posa en funcionament els seus coneixements alhora que n'adquireix nous aprenentatges. La transformació social, tot i que és un concepte ampli, pot esdevenir un dels valors referents des d'aquesta doble vessant, d'altres valors poden impregnar les diferents actuacions o metodologies desenvolupades en les mateixes, però a vegades costa que es facin explícits. Entre d'altres valors més "clàssics" hi ha d'altres que lentament van prenent força i forma en les entitats. Per exemple, en referència a l'equitat de gènere, podem argumentar que tot i que hi ha un percentatge més elevat de dones que hi participen i són membres actives a les entitats, en els governs d'aquestes no es dóna aquesta paritat.

Anteriorment hem fet una afirmació: "les persones són el bé més preuat de les entitats", des d'aquesta perspectiva es reflexiona i es treballa posant en el centre no només les persones sinó el benestar de les persones que integren l'entitat, en la cura aplicada cap als mateixos membres.

2.2 LES ENTITATS ENFORA

Aquest àmbit agrupa els eixos de treball que estan relacionats amb les temàtiques i qüestions relacionades amb la tasca i les relacions que desenvolupen les entitats vers la ciutat, vers altres agents, etc.; és a dir, des de la seva visió i actuació cap enfora. És evident que sense el treball desenvolupat internament és inviable desenvolupar projectes, però cal treballar per l'enfortiment de les entitats cap enfora. D'aquesta manera es pretén poder focalitzar sobre la participació en les entitats, un dels reptes que es planteja l'associacionisme en general vers l'ampliació de la base associativa, així com sobre les formes que tenen aquestes de comunicar la seva tasca i visibilitzar-se a escala local, des de la polifonia de veus que caracteritza la diversitat del teixit associatiu de la ciutat.

2.2.1 EIX 3 – BASE SOCIAL I NOVES FORMES DE PARTICIPAR

Des d'aquest àmbit es pretén focalitzar el debat i la reflexió vers la base social de les entitats, així com posar en valor la diversitat de formes de participar existents. Amb aquesta perspectiva es plantegen una sèrie de qüestions:

- ❖ Quines formes d'associar-se i de treballar en comunitat per a la transformació social són les que necessiten els temps presents?
- ❖ Quin és l'estat de salut de l'associacionisme respecte la base social?
- ❖ En quin punt es troben les diverses formes de participació a la ciutat: voluntariat, associacionisme, activisme, etc.? Quines homologies i diferències presenten aquestes diverses formes de participació?

Les persones que amb la seva dedicació fan possible el funcionament de les entitats formen la seva base social. La relació que les persones poden establir amb una organització social és molt diversa, tantes com a voluntats existeixin. Els criteris per analitzar-les poden ser l'estabilitat, l'assumpció de responsabilitats, la capacitat d'incidència, el nivell d'activació o les funcions que es realitzen. Les entitats proposen diferents maneres per tal que les persones hi participin: associades, voluntàries, remunerades, col·laboradores, participants a les activitats que es desenvolupen, etc.

Contemplant aquesta visió àmplia de la participació és important tenir present el volum de persones que es mostren actives a les entitats, aquelles que hi participen de forma continuada en l'organització sigui quina sigui la seva denominació de

col·laboració. En el conjunt d'entitats de Catalunya es dóna molta diversitat respecte el nombre de persones actives a les entitats.

Quins són els aspectes que afavoreixen una més gran implicació de les persones en la base social de les entitats? Si bé no hi ha una única recepta màgica, sí que podem trobar pistes que ens poden ajudar a mantenir una base social activa i dinàmica, més enllà del sector social i tipus d'entitats específica.

Algunes de les pistes poden ser:

- ❖ **Base social mobilitzada:** les entitats que tenen una base social més dinàmica són les associacions que tenen preocupacions i objectius concrets, amb voluntat d'incidir en l'esfera pública tant a nivell de sensibilització (donar a conèixer la seva missió i actuacions) com incidir en l'agenda pública, tant a nivell local, nacional o global.
- ❖ **Entitats que actuen:** les entitats més actives són aquelles més dinàmiques que porten a terme projectes concrets, moltes vegades complementaris als que realitza l'Administració i, de vegades, per donar resposta a problemes que no tenen una correcta resposta. Per tant, les entitats que tenen una actuació de fer són aquelles que tenen una voluntat d'implementar projectes concrets que cerquen un objectiu concret: reciclar més el material utilitzat des de l'escola, afavorir un espai de reflexió estratègica de ciutat, afavorir espais d'educació parental per a noves famílies, etc..
- ❖ **Entitats que col·laboren:** les noves formes de participar tenen una lògica de col·laboració entre les entitats mateixes (treball en xarxa), com de col·laboració amb l'administració pública, i no tant en una lògica de confrontació. Alhora, tenen com a característica una estructura més horitzontal en el seu funcionament i són capaces de captar col·laboracions puntuals per a projectes puntuals. Tenen, per tant, una estructura més resilient i flexible.
- ❖ **Una base social apoderada:** una de les característiques de les associacions més vives, és que tenen la capacitat d'apoderar als propis membres, donant-los-hi una projecció a nivell de visibilització pública i social que afavoreix el creixement personal i de la mateixa organització. Per exemple, infants i famílies que participen en la realització d'una festa intercultural, membres d'entitats d'afectats de diversitat funcional que surten al carrer per transmetre les dificultats d'accés en punts negres de l'espai públic, etc...

2.2.2 EIX 4 – COMUNICACIÓ I TIC

Comunicar ha esdevingut una activitat cada vegada més important en la societat actual. En relació a l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació per a la comunicació amb l'entorn en el marc de l'associacionisme es presenten qüestions com:

- ❖ Quins és el desenvolupament del treball vers la comunicació i les xarxes socials de l'associacionisme de la ciutat?
- ❖ Quins són els canals per donar a conèixer el treball de les entitats i el seu impacte en la ciutat?
- ❖ Quins reptes es plantegen en l'associacionisme per al desplegament dels diferents canals de comunicació?
- ❖ Quines són les necessitats associatives en relació a la formació i recursos comunicatius?
- ❖ Quins són els reptes per a l'impuls d'un missatge comunicatiu global de l'associacionisme a la ciutat que integri el conjunt dels valors d'aquest?

Sens dubte aquest és el mil·lenni de la comunicació i les xarxes socials i les entitats no han estat alienes a aquests canvis. Sense perdre de vista les xarxes relacionals tradicionals, s'ha fet necessari comunicar allò que es fa des d'una perspectiva més global i molt vinculada a les TIC. Hem de ser conscients que tot comunica i que les entitats, també, tenen una diversitat de públics objectius. I, que si bé és important treballar en la comunicació externa, no s'ha de deixar de banda la comunicació interna de l'entitat.

Respecte la comunicació des d'un àmbit més global de l'entitat s'ha de tenir present que és necessari realitzar un treball previ, tant per a l'establiment d'un posicionament com pel desenvolupament d'uns objectius entorn la comunicació. És a dir, el desplegament de la comunicació associativa suposa un repte respecte el treball per a l'impuls de les actuacions en aquest marc. Ens trobem, a més, en un entorn molt canviant, on el pas d'unes aplicacions comunicatives a d'altres varia molt intensament. Per tant, les tasques de comunicació en el món associatiu també requereixen d'una inversió: formacions, adaptacions, coneixement d'eines i recursos, desenvolupament d'habilitats en entorn virtuals, etc..

No obstant, és un fet que d'una manera més o menys planificada les entitats tenen incorporada en el seu dia a dia la comunicació: es fa difusió de les activitats, de

l'organització, es comunica amb la base social per correu electrònic, etc. I segurament més enllà dels canals virtuals de comunicació es desenvolupen actuacions per impulsar el coneixement de l'entitat: participació en activitats a l'entorn, activitats a l'espai públic, treball en xarxa i col·laboracions, etc.

Són moltes les entitats que realitzen actuacions per incrementar el nombre de persones associades i/o disposen d'un pla específic de comunicació. Tot i així, el desenvolupament de mecanismes i accions per ampliar i fidelitzar la base social és un dels àmbits que s'hauria de treballar si es vol incrementar el nombre de persones col·laboradores de l'entitat.

No hem de perdre de vista que la comunicació pot esdevenir un instrument per a la millora de la transparència i la rendició de comptes, ja que la diversitat d'eines que es posen a l'abast permeten i faciliten donar resposta a la nova legislació vigent. Si bé és pública la informació respecte la missió, els valors o els estatuts de les entitats, sembla que hi ha un camí que cal recórrer especialment pel que fa als temes econòmics i les responsabilitats de les persones, així com la publicació de la memòria anual.